

PERISKOP

FORUM FOR KUNSTHISTORISK DEBAT

Periskop: Forum for kunsthistorisk debat

Nr. 32, 2024

“Færøsk kunsthistorie i dag”

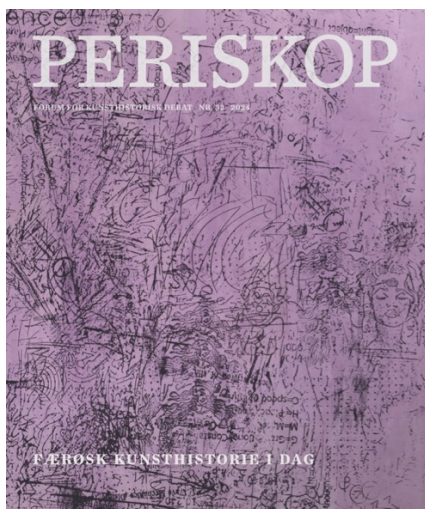
Titel: “Uden for rammerne: Om Randi Samsonsens skulpturer og den blomstrende udvikling inden for færøsk samtidskunst”

Forfatter(e): Kinna Poulsen

Sidetal: 110-114

Dato: 31.10.2024

DOI: 10.7146/periskop.v2024i32.150345

Uden for rammerne

Om Randi Samsonsens skulpturer og den blomstrende udvikling inden for færøsk samtidskunst

Da Randi Samsonsen mandag morgen den 20. juni 2022 trillede sine store skulpturer fra lageret i Miklagarður ind i selve supermarkedet, var det et syn for guder, der vakte stor opmærksomhed, morskab og overraskelse blandt morgengæster, rengøringspersonale og andre arbejdsfolk. Både selve udstillingen *When Will You Come To See You Like I Do?* og modtagelsen af den udgør eksempler på den enorme udvikling, der er sket inden for færøsk billedkunst i løbet af det 21. århundrede, og som har flyttet færøsk billedkunst fra en forholdsvis homogen størrelse til noget, der i dag peger i alle mulige retninger. Det er et forløb, der stadig forekommer relativt ubemærket blandt en del kunstinteressenter i den sydlige del af kongeriget Danmark, hvor man i danske anmeldelser af færøsk billedkunst stadig kan opleve henvisninger til den historiske og klichébehæftede "Færøskunst". Dette begreb figurerer eksempelvis i overskriften af Tom Jørgensens anmeldelse "Færøskunst i det sydvestsjællandske" (2023), hvor anmelderen lægger ud med at konstatere, at det er en kendsgerning, at det lokale landskab påvirker billedkunsten i det pågældende område. Som argument finder han to eksempler på landskabskunst i dansk og engelsk kunsthistorie tilbage i 1800-tallet og går siden i gang med en positiv anmeldelse af en udstilling med færøsk samtids-

kunst, som han ligeledes mener afspejler det færøske landskab. Og jo, der skal være plads til alle meninger, men som færøsk kurator og kritiker kan man ikke undgå at blive irriteret over den automatiske naturoptik og de utidige naturromantiske klichéer, der synes at præge den generelle modtagelse af færøsk samtidskunst i Danmark.

Et af flere eksempler på færøsk eksperimentalkunst, der intet har med naturen at gøre, er Randi Samsonsens udstillingsprojekt med titlen *When Will You Come To See You Like I Do?*, der bestod af en gruppe med fem tekstilskulpturer, som i løbet af sommeren og efteråret 2022 blev udstillet i henholdsvis et supermarked, en svømmehal og et bibliotek beliggende i Tórshavn. Skulpturerne har alle hæklet overflade, der omslutter organiske, bugnende former. Tre af dem står på fire ben, hvoraf den højeste knejser omkring to meter op i højden. Den har to forskellige farver, en rødviolet forneden og en blåviolet foroven. En lidt mindre skulptur med nogenlunde samme form er rød og hvid, imens en mindre skulptur er gul, hætteformet og placeret direkte på gulvet uden synlige ben eller sokkel. Den lysegrønne er af samme størrelse, men er lidt mere kantet, imens den sidste er rundere med orangeblå foroven og pinkblå forneden. Der er altså tale om ret forskellige figurer med fælles materielle

Randi Samsonsen:
*When Will You Come To See
You Like I Do?* Installation i
Miklagarður, Tórshavn, 2022.
Foto: Bárður Eklund. © Randi
Samsonsen.

og formmæssige karakteristika. Skulpturerne er bløde og flertydige og forekommer på en gang enkle og komplekse, håndgribelige og abstrakte, lune og mystiske, søde og faretruende.

Skulpturerne er håndhæklede, og deres håndværksmæssige oprindelse er bevidst og demonstrativ, ifølge Randi Samsonsen:

At hækle er meget tidskrævende og en teknik, der udelukkende kan udføres i hånden. Jeg prøvede forskelligt andet, syede tøj sammen, forsøgte mig med maskinstrik, der alt sammen var spændende, og som kunne have gået noget hurtigere. Men i sidste ende er det selve strukturen i det hæklede og teknikens grundlæggende enkelhed, der gav bedst mening, og som jeg forventer taler til beskueren. Mennesker sanser lige så meget flader og strukturer med huden som med synet. Når jeg bruger uldgarn og hækling, kan huden huske materialet, for den har mærket det materiale før. (Poulsen 2022)

Grundmaterialet består af flerfarvet uldgarn, der altså er hæklet, syet sammen og herefter fyldt med stole, træ, plast, stof og reb. Materiale-mæssigt er skulpturerne præget af et bevidst banalt udtryk med deres associationer til barndommens hjemmestrikkede og hæklede tørklæder og grydelapper, der forekommer milevidt fra museernes højtidelige verden af gamle malerier. Samtidig er værkerne med deres larmende uanvendelighed og monumentale størrelse andet og mere end hyggelige brugsgenstande. Værkerne er decideret anmassende og trænger sig på beskueren. Det handler ikke kun om størrelse og form, men også om strukturen, det hæklede materiales taktilitet, hvordan vi sanser det, og hvordan vores hænder og hud husker den noprede overflade. De uregelmæssige værker er væsensforskellige fra supermarkedets systematik, de gentagne opstablinger af varer med helt klare formål. Det håndlavede materiale er også tænkt i modsætning til alt andet masseproduceret materiale inde i supermarkedet, der for det meste består af pap, plastik og metal. Materiale, form og placering giver således associationer til antimaterialistiske, antiæstetiske og antikapitalistiske

strømninger omkring kvindebevægelsen i 1970'erne.

Ved at placere værkerne i et supermarked og andre steder, som vi ikke forbinder med noget kunstnerisk, håber Samsonsen på at få os til at afbryde vores automat-tænkning både i forbindelse med indkøb, men også i vores interaktion med kunst. Billedkunstneren mister lidt overblik og kontrol over sine værker, da de bliver placeret et sted, der intet har med kunst at gøre, og netop denne mangel på kunstnerisk topstyring er en decideret befrielse, hævder Randi Samsonsen og uddyber: "Sådan et sted som Miklagarður er der så meget, som jeg ikke kan styre eller redigere. Farver, lys og andre visuelt larmende objekter. Hvordan værkerne bliver modtaget eller opfattet, om de overhovedet opfattes som skulpturer eller andet er jo helt op til den enkelte, eftersom de er udstillet uden for kunst-institutionelle rum. Det er både en befrielse og en smule farligt. Men det er helt klart afgørende. At miste kontrol

Randi Samsonsen: *When Will You Come To See You Like I Do?*
Installation i Miklagarður, Tórshavn, 2022. Foto: Kinna Poulsen.
© Randi Samsonsen.

er med til at lære mig, hvad værkerne, beskueren, og jeg selv kan" (Poulsen 2022).

Det, at værkerne tydeligvis er placeret uden for deres komfortzone i det ritualiserede kunstudstillings- eller ferniseringsrum, påvirker opfattelsen og modtagelsen af dem. Der var mange, der passerede værkerne uden at kigge op, men blandt de fortravlede kunder var der dog flere, der standsede op og kiggede og reagerede, før de ilede videre med deres dosmersedler. Skulpturerne stod i supermarkedet en uge, og som kunde dér oplevede undertegnede, at de blev diskuteret, især den højeste af skulpturerne, der var placeret tæt ved kassen, hvor folk stod i kø.

Randi Samsonsen: *When Will You Come To See You Like I Do?* Installation i Miklagarður, Tórshavn, 2022. Foto: Bárður Eklund. © Randi Samsonsen.

Det forekommer at være et åbent spørgsmål, der kan gå flere veje, alt efter om det er et filosofisk, eksistentielt spørgsmål, eller om det er beskueren, der spørger skulpturen, eller omvendt. Tekstilskulpturerne er antropomorfe med deres særlige materielle og formmæssige kropslighed. Skønhedsmæssigt er det mere Venus fra Willendorf end Venus fra Milo, der falder os ind, for figurerne er præget af en kluntethed, der er mere elskelig, end den er elegant, og forekommer som en del af kunstnerens strategi med henblik på at afvæbne beskueren mentalt. Skulpturerne minder i form om *Barbapapa*, en fransk børnebog fra 1970, som børn har været fascineret af lige siden 1970'erne. De er lette at tegne med en sammenhængende, bølgede konturstreg, og den formmæssige enkelthed er nok en af årsagerne til deres enorme popularitet. De formummede figurer er imidlertid også foruroligende flertydige, og man fornemmer noget skjult og bagvedliggende. Netop samme dobbelthed fornemmes i Randi Samsonsens skulpturer.

De fleste af skulpturerne oplevede at blive krammet, da de mindst reserverede af modtagerne – børnene – fandt ud af, at man vistnok godt måtte røre ved figurerne.

Udstillingstitlen stammer fra det kendte jazznummer *The Beauty Of All Things* af Kurt Elling og Laurence Hobgood fra 1997 – en sang, der handler om tilværelsens, kærlighedens og menneskets skønhed og indeholder en principiel form for åbenhed: Hvornår vil du se dig som jeg?

Randi Samsonsen er uddannet fra Designskolen Kolding i 2012 som master i design med speciale i tekstildesign. Hun arbejder i dag som tekstilkunstner og har udstillet i Norge, Danmark, Island, Finland, Tyskland, Canada, USA og i sit hjemland Færøerne. Samsonsen arbejder også som underviser og udvikler af tekstilafdelingen på Glasir Tórshavn College på Færøerne. Her underviser hun i design og tekstilværktøjer. Hendes værker hænger på Færøernes Kunstmuseum, og

fra november 2023 til november 2024 udstiller hun den store, kollektive kunstinstitution *Things Matter* på Trap-holt.

Randi Samsonsens udstilling *When Will You Come To See You Like I Do?* i bl.a. Miklagarður i 2022 udgør et af flere eksempler på den rivende udvikling, der er sket inden for færøsk billedkunst i løbet af det 21. århundrede. Udstillingen var banebrydende i mere end en forstand. Det var ikke alene første gang, Færøernes største supermarked lagde lokaler til en kunstudstilling. Det var samtidig en kunstudstilling, der ikke mindede om andre udstillinger, med værker, der udtryksmæssigt ligger et godt stykke fra den gængse forestilling om, hvordan kunst ser ud. En sådan udstilling er på mange måder omstændelig, men bliver en sand bedrift, hvis man betænker, hvor svært det rent faktisk kan være at arbejde uden for institutionerne i et land, der står svagt kunstinstitutionelt, hvor der eksempelvis ikke findes et kunsthistorisk institut eller et kunstakademi, og man først nu i skrivende stund er ved at etablere en universitetsbaseret kunstuddannelse.

Randi Samsonsens udstilling var på mange måder frisk og frejdig, men skulpturprojektet krævede også stort mod. Det gør den slags projekter, der drejer på flere af de kendte parametre i et land uden megen erfaring inden for eksperimentalkunst, og hvor ikke mindst skulpturudtrykket har været begrænset til relativt traditionelle bronzeskulpturer. Selvom færøsk billedkunst generelt står stærkt med veluddannede aktører, så foregår uddannelsen udenlands. Efter endt skolegang vender de færøske kunstnere – nogle af dem – tilbage til Færøerne og fortsætter deres praksis her, hvor kommercielt salg er hovedårsagen til, at forholdsvis mange færøske kunstnere kan leve af deres kunst. På Færøerne er de allerfleste hjem

prydet med færøsk originalkunst. Der er virkelig mange kunstsamlere på Færøerne, hvor det ikke kun er noget for de velhavende, men for alle, der gider, og det er der mange, der gør.

At beklage kommercialismen inden for færøsk billedkunst vil være formålsløst og det samme som at undsige den, men efterhånden må vi nok også stå ved dens ikke så positive påvirkning i forhold til den eksperimenterende kunst på Færøerne, hvilket har været med til at forsinke udviklingen på den færøske kunstscene. Vi har fået etableret et kunststøttesystem og en generel forbedring af forskellige strukturer omkring kunsten, hvilket sammen med flere værkstedslejemuligheder for kunstnere vil forbedre tingenes tilstand. Og som man måske kan fornemme af Randi Samsonsens projekt, så er det allerede i gang og i færd med at ske.

LITTERATUR

- Hermetikken Kulturnæringshage. nd. "Maritim forsøpling bliver kunst". <https://hermetikken.no/maritim-forsopling-blir-kunst/>
- Jørgensen, Tom. 2023. "Færøkunst i det sydvestsjællandske". *Kunstavisen* årg. 43, nr. 9.
- Poulsen, Kinna. 2022. "Nær fert tú at síggja teg sum eg". *Listaportal* (online): <https://www.listaportal.com/tidindi/2022/6/27/nr-fert-t-at-sggja-teg-sum-eg> (sidst besøgt 13. maj 2024).
- . 2021. "Samtaler om tåge: Kunst på Færøerne i det 21. årh". I *Samtaler om tåge: Kunst på Færøerne i det 21. årh*, s. 10-17. København: Nordatlantens Brygge.
- . 2018. "In Search of Lost Colours". I *Randi Samsonen: In Search of Lost Colours* (udstillingskatalog). Tórshavn: Steinprent.
- Vannier, Charlotte. 2017. *Ceci n'est pas un pull. Le tricot et le crochet dans l'art contemporain*. Paris: Pyramide.